

การทดสอบพันธุ์ถั่วเหลืองอย่างมีส่วนร่วมของเกษตรกร ตำบลชีเหล็ก
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการเพาะปลูก 2543/44

โดย

นายประพันธ์ แก้วยอดกล้า

เมษายน 2546

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย อุ้นศรีส่ง
ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาพืชไร่ คณะผลิตกรรมการเกษตร

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและผลผลิต ทักษะคิดต่อการทดสอบพันธุ์ การมีส่วนร่วมในการทดสอบพันธุ์ สภาพปัญหาและอุปสรรคในการเพาะปลูกถั่วเหลืองของเกษตรกร โดยการสัมภาษณ์เกษตรกร 50 คน เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลและลักษณะวิธีการปลูกถั่วเหลืองของเกษตรกร จากนั้นทำการสุ่มให้เหลือ 30 คน เพื่อเข้าร่วมการทดสอบพันธุ์ถั่วเหลือง 3 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์แม่ใจ 1 พันธุ์เชียงใหม่ 60 และพันธุ์เกษตรกร หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ทำการสำรวจความคิดเห็นต่อการทดสอบพันธุ์และประเมินผลการมีส่วนร่วมของเกษตรกร โดยทำการทดลองที่ ตำบลชีเหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ถั่วเหลืองที่มีการเจริญเติบโตเหมาะสมและให้ผลผลิตสูงสุดในสภาพไร่นาคือ พันธุ์เชียงใหม่ 60 ให้ผลผลิตเฉลี่ย 254.5 กิโลกรัมต่อไร่ ไม่แตกต่างจากพันธุ์เกษตรกรซึ่งให้ผลผลิตเฉลี่ย 232.7 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนพันธุ์แม่ใจ 1 ให้ผลผลิตเฉลี่ย 199.2 กิโลกรัมต่อไร่ โดยเมล็ดพันธุ์แม่ใจ 1 มีเปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุด ทำให้อัตราจำนวนต้นต่อพื้นที่ต่ำ จึงเก็บเกี่ยวผลผลิตได้น้อย จากการศึกษาทัศนคติของเกษตรกรในการทดสอบพันธุ์ถั่วเหลือง พบว่า เกษตรกรชอบและต้องการปลูกถั่วเหลืองที่ให้ผลผลิตสูง โดยมีจำนวนเมล็ดต่อฝักมาก ลำต้นสูง ระยะซอกถี่ จำนวนซอกและฝักมาก เมื่อสุกแก่ฝักไม่แตกง่าย และต้องจำหน่ายได้ราคาสูง โดยจากการทดสอบครั้งนี้เกษตรกรเชื่อว่าพันธุ์เกษตรกรเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูกมากที่สุด จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 96.67 ให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการทดสอบพันธุ์ถั่วเหลือง โดยอยู่ในระดับตั้งแต่มีส่วนร่วมปานกลางจนถึงมากที่สุด และเกษตรกรทั้งหมดไม่มีปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกับนักวิจัย ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปลูกถั่วเหลืองคือ ด้านเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ พันธุ์แม่ใจ 1 และพันธุ์เชียงใหม่ 60 ที่ต่ำ ในส่วนปัญหาสำคัญของเกษตรกรที่พบคือ ราคาผลผลิตต่ำ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ และการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี

ON-FARM PARTICIPATORY STUDY OF SOYBEAN VARIETIES IN
KEE LEK SUB-DISTRICT, MAE TANG DISTRICT,
CHIANG MAI IN CROP YEAR 2000/2001

BY

PRAPHUN KAEWYODLA

APRIL 2003

Chairman: Assistant Professor Dr. Sirichai Unsrisong

Department: Agronomy

Faculty: Agricultural Production

This research was conducted in order to study the growth and production of soybean, the attitudes towards varietal trial, participatory varietal trial, problems and obstacles in the cultivation of soybean by farmers. Fifty farmers were interviewed to collect personal database and types of soybean plantings. Later, 30 farmers were randomly selected to participate in the varietal trial of soybean. Soybean varieties used in the trial consisted of Maejo 1, Chiang Mai 60 and farmer varieties. After harvesting, a survey was conducted to determine the opinions of farmers towards the varietal trial and to evaluate farmers' participation. The experiment was conducted in Kee Lek sub-district, Mae Tang district, Chiang Mai. It was found that Chiang Mai 60 variety showed the most suitable growth and highest yield at an average of 254.5 kg/rai but this was not significantly different from the farmer varieties which had an average yield of 232.7 kg/rai. As for Maejo 1 variety, average yield was 199.2 kg/rai. The lowest germination percentage of Maejo 1 caused less number of plants per area thereby lowering the harvested yield. As for the study of farmers' opinion towards varietal trial of soybean, the results showed that majority of farmers preferred and wanted to plant soybean variety that gave a high yield with more number of seeds per pod, taller stems, good inter-node length, higher number of nodes and pods which are not easily broken when ripe, and has good market value. Based on this trial, 96.67% of farmer attitudes indicated that farmers' participation during the varietal trial of soybeans were from moderate to maximum level of participation. All farmers showed no difficulty in working with the researcher, although their main problems pertaining to soybean production were low seed germination of Maejo 1 and Chiang Mai 60 varieties followed by lower market value, lower yield and lack of good soybean variety.